

FINANCOVÉ

pod Králickým Sněžníkem

1938

Takto byla finanční stráž prezentována v publikaci „Armáda a národ“, která byla vydána již v době ohrožení Československé republiky:

Armáda a národ, Karel Koukal, nakladatelství L.Mazač v Praze 1938, str.284-285

Finanční stráž

Obraz naší brannosti nebyl by úplný, kdyby nebylo přihlédnuto k důležitému sboru střežícímu hranice Československé republiky, to je k finanční strážní Československé.

Tento sbor a jeho úkoly jsou naší veřejností namnoze málo známy. Obvykle si většina občanstva představí, když slyší výraz finanční stráž, ony zaměstnance oblečené do uniformy barvy hlinité, se kterými přichází do styku u čs. celních úřadů, při přejezdu čs. hranic, nebo se kterými přichází do styku při úřadech potravní daně. To ovšem je velmi neúplná představa

o úkolech a službě finanční stráže, a proto je třeba podati veřejnosti přehled poněkud úplnější.

Finanční stráž byla zřízena v r. 1842 sloučením sboru pohraničních myslivců a sboru důchodkové stráže. Určena byla k výkonu finanční policie na hranicích i ve vnitrozemí se subsidiární povinností vykonávat i policii bezpečnostní a vojenskou, nebylo-li by na místě orgánu k tomu v první řadě příslušného.

Po zřízení Československého státu byla dosavadní finanční stráž zákonem č. 28 Sbírky zák. a nař. z r. 1920 zrušena a nahrazena pro vnitrozemskou službu důchodkovou kontrolou a pro službu pohraniční finanční stráží pohraniční.

Později, a to celním zákonem v roce 1927, bylo zavedeno pro tento hraniční strážní sbor opět staré pojmenování finanční stráž. Podle nynějšího právního stavu je finanční stráž Československá ozbrojený a stejnokrojem opatřený sbor, jehož kázeň je přizpůsobena kázní vojenské; skládá se jednak z úředníků, jednak ze zřízenců a pomocných zřízenců. Do sboru může býti přijat při splnění ostatních předepsaných podmínek jen ten, kdo vykonal zákonnou vojenskou povinnost. Služební stejnokroj finanční stráže je značně podobný stejnokroji vojska, má však určité typické známky vyznačující, že jde o orgán finanční stráže. Takovou typickou známku je tmavozelená stuha na čepici a iniciálka z písmen F. S. na výložkách. Vyzbrojeni jsou zřízenci finanční stráže puškou, úředníci pistolí.

Úkolem tohoto sboru je v první řadě střežení celní a státní hranice Československé republiky. Za tím účelem je podél celých hranic Čs. republiky zřízeno několik set oddělení finanční stráže. Každému oddělení je přidělen určitý úsek státní hranice s přiléhajícím prostorem celního pohraničního pásma, tj. pásma do hloubky asi 10 km od státních hranic.

V příkazaném úseku konají příslušníci finanční stráže přidělení tomu kterému oddělení svoji službu tím způsobem, že pochůzkami příp. hlídkováním dohlíží na přechod osob a přestup zboží přes celní hranici, dozírají na pohraniční osobní styk, zabraňují celním a jiným důchodkovým trestním činům a zabraňují vstupu a výstupu osobám, které se nemohou náležitě prokázat. Vždy několik oddělení finanční stráže je podřízeno inspektorátu finanční stráže, který jejich službu kontroluje a při zvláště důležitých případech i sám řídí. Všechna oddělení a inspektoráty finanční stráže v jedné zemi (Čechy, Morava, Slezsko, Slovensko, Podkarpatská Rus) jsou podřízeny zemskému finančnímu ředitelství, u něhož je pro dozor nad službou finanční stráže zřízen zemský inspektor finanční stráže. V nejvyšší instanci podléhá finanční stráž ministerstvu financí, u něhož je pro dozor nad službou finanční stráže ustanoven ministerský inspektor finanční stráže.

Finanční stráž, konající první z úkolů jí uložených, totiž střežení celních hranic, zabraňuje páchání celních, valutových a jiných důchodkových trestních činů, čímž přispívá nejen k ochraně celního důchodu a k zvýšení státních příjmů, nýbrž i k ochraně národního hospodářství. Plněním druhého z úkolů přispívá finanční stráž k tomu, aby do republiky nepřicházely nežádoucí a mnohdy nebezpečné živly a aby do území našeho státu nebyla vnášena a zde šířena činnost nesrovnávající se s naším právním řádem a státním zřízením. Přispívá tudíž finanční stráž v tomto směru ke klidnému politickému vývoji v našem státě a k ochraně jeho občanstva.

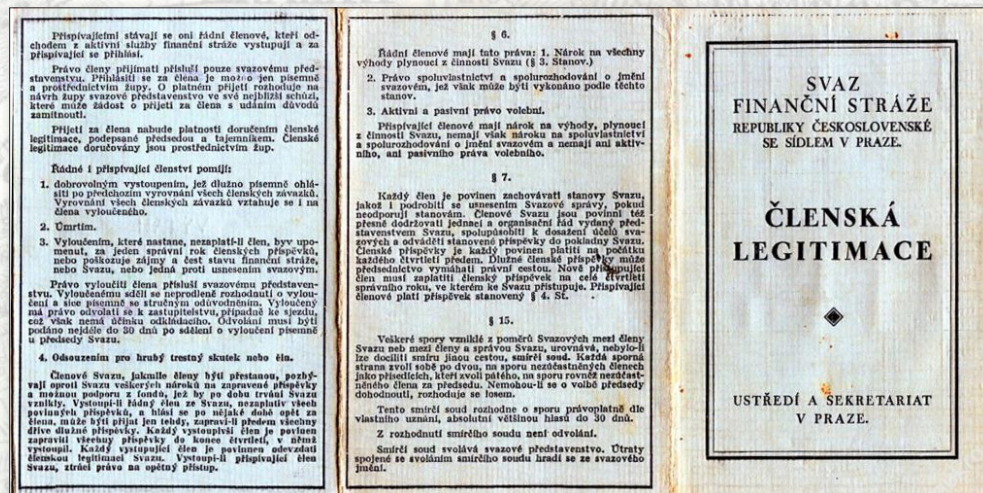
Mimořádné důležitosti nabývá zejména v poslední době další úkol finanční stráže, totiž spolupůsobení při vojenské ochraně státních hranic.

Plnění uvedených úkolů finanční stráže není ovšem bez nebezpečí, jak dokazují případy zranění a zabití příslušníků finanční stráže, a je značně namáhavé, ježto služba finanční stráže musí být konána bez ohledu na dobu a počasí, mnohdy v nepříznivém terénu.

Jednotliví příslušníci finanční stráže konají ovšem svoji službu i u jiných finančních úřadů, a to zejména u úřadů celních, pak u úřadů potravní daně a u důchodkových kontrolních úřadů, jakož i v podnicích podrobených stálému důchodkovému (celnímu) doзору. K těmto službám bývají přidělováni povětšinou zaměstnanci již starší, kteří vykonali svoji povinnost ve službě hraniční a stali se

k této službě pro nemoc nebo úraz méně způsobilými.

Z uvedeného je patrné, že finanční stráž československá je prvním strážcem hranic Čs. republiky a že její příslušníci musí být stále ve střehu a připraveni hájit tyto hranice proti každému, ať již s hlediska finančního nebo politického. Je to sbor vedoucí stále svůj drobný boj se škůdci státních zájmů a možno s ním počítati při branném zajištění našeho státu.

Inspektorát, oddělení finanční stráže Králíky (Grulich)

nadmořská výška 573 m. n. m., ubytování v soukromí, okresní úřad Žamberk – 33 km, v místě poštovní úřad, železniční stanice, četnická stanice, lékař i lékárna, také česká obecná i měšťanská škola, výhodné vlakové spojení, f. ř. Hradec Králové - 91 km¹⁾

1929: 429 domů, 3 307 obyvatel, 376 Čechů, 2 878 Němců, 1939: 3 438 obyvatel

starosta Rudolf Poppe

OFS odsunuto dne 7. 10. 1938 do Jablonného nad Orlicí

IFS odsunut dne 7. 10. 1938 do Jablonného nad Orlicí

Inspektorát Králíky patřil ke středně velkým útvarům. Jeho obvod pokrýval území od Králického Sněžníku až po Zemskou bránu a tvořilo jej šest oddělení: České Petrovice, Mladkov, Dolní Lipka, Mezilesí v Prusku, Králíky a Prostřední Lipka. Příslušníci tohoto inspektorátu střežili přes 33 kilometrů státní hranice.

Sídlil v pronajaté budově s pěti místnostmi, kde se také nacházel byt pro jednoho ženatého příslušníka FS.

Příslušníci:

inspektor I. tř. Čeněk Hajzler, *1894, 31. 12. 1919 - 1. 1. 1937

inspektor II. tř. Rudolf Šlehover, *1896, 27. 9. 1919 - 4. 7. 1934

vrchní respicient Karel Staněk, *1893, 22. 4. 1920 - 7. 7. 1926

vrchní respicient Josef Pospíšil, *1898, 31. 3. 1921 - 1. 1. 1931

vrchní respicient Vojtěch Dvořák, *1896, 29. 9. 1922 - 12. 4. 1933

respicient Jan Rozmánek, *1904, 31. 12. 1930 - 1. 4. 1936

dozorce František Kopic, *1909

dozorce Jaroslav Smolík

pomocný dozorce Josef Mazák

pomocný dozorce František Bohuslav

pomocný dozorce Antonín Šimon

respicient Josef Homola, *1894, 14. 1. 1921 - 1. 1. 1926

Oddělení finanční stráže Prostřední Lipka (Mittel-Lipka)

nadmořská výška 595 m. n. m., ubytování ve státní budově, okresní úřad Žamberk – 36 km, poštovní úřad, četnická stanice, lékař, česká obecná i měšťanská škola Králíky – 3 km, železniční stanice v místě, f. ř. Hradec Králové ²⁾

1929: 110 domů, 464 obyvatel, 26 Čechů, 434 Němců, 1939: 456 obyvatel

starosta Rudolf Prause

OFS v této lokalitě působilo do 10. října 1938, pak odsunuto do Českých Libchav

Příslušníci:

vrchní respicent Josef Šmaha, *1896, 30. 4. 1921 - 1. 1. 1926

respicent Stanislav Přibíl, *1903, 31. 12. 1930 - 1. 1. 1938

dozorce Josef Vítek, *1906, 31. 12. 1930 - 1. 6. 1933

dozorce Alfons Berka, *1910

dozorce Karel Hladík

dozorce Bohumil Buchar, *1908, 1. 9. 1935 - 1. 4. 1936

pomocný dozorce Václav Brůžek

pomocný dozorce Josef Franěk

vrchní respicent Josef Pospíšil, *1898, 31. 3. 1921 - 1. 1. 1931

dozorce František Šoška, *1912, 1. 4. 1935 - 1. 11. 1935

Oddělení dislokované v Prostřední Lipce provádělo ostrahu hranice na úseku více než 15 km dlouhém v hornatém terénu. Sídlo v moderní budově postavené přímo k tomuto účelu v třicátých letech, kde se kromě jiného nacházely dvě bytové jednotky pro příslušníky oddělení.

Od 21. května 1938 do 10. října 1938 tvořili zaměstnanci OFS družstvo Stráže obrany státu (s početním stavem 10 příslušníků FS, v září posíleno na 35 mužů) se stanovištěm v Heřmanicích, kde setrvali až do 5. října 1938. Raněn nebo zabit nebyl nikdo. V září 1938 bylo družstvo SOS zesíleno vojenskou jednotkou, takže čítalo 35 mužů.

Dne 5. října 1938 byl velitelstvím čtyř SOS nařízen odsun ze stanovišť na hranicích do kasáren finanční stráže v Prostřední Lipce a odtud dne 7. října 1938 došlo k evakuaci do vojenských kasáren v Karlově na Moravě.

Dne 9. října se uskutečnil další odsun z Karlova do Jablonného nad Orlicí a dne 10. října 1938 odchod na novou demarkační čáru v Českých Libchavách u Ústí nad Orlicí, kde byla konána hraniční strážní služba do 30. září 1940.³⁾

nadmořská výška 538 m. n. m., ubytování ve státní budově, okresní úřad Žamberk – 28 km, poštovní úřad, železniční stanice, lékař, česká obecní i měštanská škola Králíky – 5 km, výhodné vlakové spojení Lichkov – 4 km, f. ř. Hradec Králové.⁴⁾

1929: 44 domů, 188 obyvatel, 19 Čechů, 164 Němců, 1939: 185 obyvatel

starosta Josef Neumann

Dne 6. října 1938 bylo oddělení finanční stráže přesunuto do Dolní Dobrouče

Příslušníci:

vrchní respicent Jaroslav Borůvka, *1897, 2. 9. 1920 - 20. 5. 1931

vrchní respicent Václav Běláč, *1896, 31. 12. 1921 - 1. 1. 1935

respicent František Švec, *1894, 23. 3. 1920 - 1. 7. 1923

respicent Ladislav Loukota, *1906, 1. 6. 1929 - 1. 1. 1936

respicent Jan Jukl, *1902, 31. 1. 1931 - 1. 4. 1936

respicent František Kocián, *1905, 1. 12. 1930, 1. 7. 1936

dozorce Vítězslav Šefčík, *1910

dozorce Josef Zemánek, *1911, 9. 4. 1934 - 1. 1. 1935

dozorce Oldřich Habelt

vrchní respicent Josef Vincík, *1897, 31. 1. 1921 - 1. 1. 1936

dozorce Václav Chaloupek, *1911

Zaměstnanci oddělení FS tvořili jádro jednoho z družstev SOS. Stanoviště tohoto družstva, budova celního úřadu dislokovaná přímo na státní hranici, bylo dne 22. září 1938 ve 22 hodin napadeno oddílem ordnerů z německého území palbou z pušek, házením ručních granátů a vypalováním raket. Družstvo střelbu opětovalo a bylo také použito služebních psů. Palba trvala asi 25 - 30 minut, poté útočníci ustoupili zpět. Na straně obránců nebylo mrtvých ani zraněných. Zajat nebyl také nikdo.

Druhý den o 10. hodině dostavili se k budově oddělení říšsko-němečtí úředníci, kteří popřeli, že útok byl proveden a nabízelí zaměstnancům, aby přešli do německých služeb, že každý obdrží ihned povýšení a že budou i s rodinami přestěhováni.

Dne 6. října 1938 před 12. hodinou polední byl dán rozkaz k ústupu z hranic přes Dolní a Horní Bořkovice, Červenou Vodu do Jablonného nad Orlicí.

Nové oddělení bylo zřízeno v Dolní Dobrouči část zaměstnanců přidělena k sousednímu oddělení v Hnátnici.³⁾

Oddělení v Dolní Lipce bylo personálně relativně silně obsazeno. Oddělení střežilo úsek státní hranice délce 6,5 km. Oddělení od r. 1934 sídlilo nové budově hraničního přechodu a disponovalo pěti služebními místnostmi.

Počet obyvatel celkem 2000, z toho N 100%
 - obecná škola jednotřídní v Lichkově, měšťanská škola v Králíkách, reálné gymnásium v Kostelci n/Orl. 70 km drahou
 Možnost dovozu z ČSR není, v místě vše ke koupi – čin. A, zahraniční – příplatky za noční služby Kč 120
 Naturální byty: 2 o 4 p. a k. v budově DRB po 1.044 Kč ročně, 1 o 3 p. a k.⁵⁾

Oddělení finanční stráže Mladkov (Wichstadt)

nadmořská výška 500 m. n. m., ubytování v soukromí, okresní úřad Žamberk – 19 km, poštovní úřad, železniční stanice, četnická stanice, lékař, 1 třída české obecné školy v místě, česká měšťanská škola v Králíkách, přímé vlakové spojení, f. ř. Hradec Králové⁶⁾

1929: 154 domů, 714 obyvatel, 126 Čechů, 579 Němců, 1939: 611 obyvatel

starosta Ferdinand Karter

Dne 10. října 1938 oddělení odsunuto do Orlice u Kyšperka, později do Dolní Čermné

Zaměstnanci oddělení finanční stráže v Mladkově byli od 21. května 1938 zapojeni do jednotky SOS. V obvodu obce Mladkov byla sestavena z příslušníků finanční stráže, četnictva a vojska jedna četa SOS o třech družstvech s úkolem střežit přidělený úsek proti nepříteli naší vlasti. Jednotlivá družstva měla početní stav 1 velitel a 12 mužů.

V úseku čety SOS Mladkov nedošlo k žádné bojové akci, v důsledku toho nedošlo tudíž ke zranění ani zabití příslušníků této čety.

10. října 1938 ustoupila četa z Mladkova přes obce Celné, Těchonín, Jablonné nad Orlicí do Orlice u Kyšperka. Odtud na další rozkaz byli příslušníci finanční stráže přiděleni na nově zřízené oddělení v Čermné u Kyšperka.

Četa SOS Mladkov měla rozkaz opustit staré hranice dne 10. října 1938 v poledních hodinách a zaujmouti nové postavení v prostoru

Jablonné nad Orlicí. Den před tím však ve večerních hodinách vnikla do Mladkova horda 150 zfanatizovaných ordnerů, která, jsouc ve značné přesile, jednotlivá družstva umístěná na hranici postupně odzbrojila a zajala. Jako zajatci byli příslušníci družstev odvedeni do Mladkova, kde byli mnozí z nich ztýráni a druhý den ráno měli být všichni zastřeleni. Bylo začato s přípravou k provedení tohoto hanebného rozsudku, kterému však zabránili řadoví důstojníci německé armády, kteří do obce přijeli. Tito nařídili odsun zajatců přes demarkační čáru. Toto bylo provedeno za velikého zklamání rozrušeného místního německého obyvatelstva.³⁾

Oddělení FS v Mladkově střežilo tříkilometrový úsek hranice. Oddělení sídlilo v pronajaté budově, kde disponovalo čtyřmi místnostmi (tři z nich však soužily k ubytování ženatému příslušníkovi oddělení).

Příslušníci:

vrchní respicent František Rábek, *1892, 14. 6. 1920 - 1. 1. 1935

respicent Zdeněk Mareš, *1906, 31. 12. - 1. 4. 1936

respicent Václav Pavloušek, *1905, 1. 6. 1929 - 1. 1. 1936

dozorce František Kořínek, *1907, 1. 7. 1933 - 1. 9. 1934

dozorce František Tluchoř, *1909

dozorce Josef Lechnýř, *1908, Sejfy

pomocný dozorce Josef Koryta, *1906, 1. 9. 1935 - 1. 3. 1936

pomocný dozorce Vilém Procházka

pomocný dozorce Josef Štátný

pomocný dozorce Josef Vrána

pomocný dozorce Václav Bruckner

dozorce Ladislav Šabacký, *1909

Oddělení FS České Petrovice (Bohmische Petersdorf)

nadmořská výška 763 m. n. m., 480 obyvatel, ubytování ve státní budově, okresní úřad Žamberk – 13 km, poštovní úřad, železniční stanice, četnická stanice, lékař Mladkov – 6 km, 1 třída české obecní školy, měšťanská škola Klášterec nad Orlicí – 6 km pěšky, f. ř. Hradec Králové - 87 km⁷⁾

Oddělení České Petrovice patřilo ke středně velkým. Úsek celní hranice činil více jak sedm kilometrů. Oddělení sídlilo ve státní budově o sedmi místnostech. V objektu se nacházely také dva byty určené pro příslušníky oddělení a jejich rodiny.

Příslušníci:

vrchní respicient František Košťál, *1899, 31. 12. 1921 - 1. 1. 1921

respicient Josef Charvát, *1901, 1. 6. 1929 - 1. 1. 1936

respicient Bohumil Kopecký, *1903, 31. 12. 1930 - 1. 4. 1936

dozorce Karel Drbohlav, *1908

dozorce Karel Frodl, *1909

dozorce Antonín Zima, *1908, 31. 1. 1931 - 1. 3. 1934

dozorce Josef Šín

dozorce Jan Kadič, *1909

pomocný dozorce Václav Kraus

pomocný dozorce Václav Štíbr

pomocný dozorce Václav Halama

pomocný dozorce Václav Čáp

Oddělení finanční stráže v Českých Petrovích tvořilo v roce 1938 s několika příslušníky četnictva druhou četú SOS, která byla rozdělena na čtyři družstva jako polní stráž na úseku Čihák – Kašparova chata.

Dne 28. září 1938 o 23. hodině bylo družstvo č. II – umístěné v lese u osady Čihák, přepadeno německými ordnery. Uvedené družstvo, jehož velitelem byl vrchní respicient Karel Drbohlav, bylo vysunutými strážnými včas uvědoměno, načež byla na útočníky zahájena palba z pušek a granátů, takže byli donuceni ustoupit zpět přes státní hranici do Německa. Během této bojové akce nebyl žádný příslušník družstva zabit ani zraněn.

Dne 10. října 1938 došlo k evakuaci do obce Nekoře, kde příslušníci oddělení setrvali až do roku 1940.

Po dobu okupace byli uvězněni v koncentračních táborech v Německu respicienti Václav Čáp a Antonín Zima.³⁾

Dozorci finanční stráže **Josef Navrátil**

Na žádném z oddělení, která patřila do působnosti Inspektorátu finanční stráže v Králíkách, nedošlo ke ztrátám na životech a nebyli ani žádní ranění. Jiná situace nastala u oddělení finanční stráže Bartošovice v Orlických horách, které sousedilo s oddělením v Českých Petrovicích. Zde položil svůj život za Československou republiku dozorce finanční stráže Josef Navrátil...

Tři dny po přepadení bartošovické celnice, 25. září 1938, prováděl dozorce finanční stráže Josef Navrátil z tamního oddělení společně s vojínem Strážce obrany státu Bártou pravidelnou obchůzku svěřeného úseku v prostoru Vrchní Orlice. V půl páté ráno bylo u budovy německé školy na hlídku ze zálohy vystřeleno. Jedna střela pronikla pažbou Navrátilovy pušky a pak deformována pronikla plícemi a zůstala pod lopatkou. Těžce zraněný Navrátil byl odvezen do nemocnice v Rychnově nad Kněžnou.

Po ošetření byl dán na pokoj, kde již leželi dozorce Jaroslav Rázek z Nové Vsi a pomocný dozorce František Bílek z Kunštátu. Josef Navrátil měl těžký průstřel v horním pravém hrotu plic a měl zakázáno mluvit. Přesto alespoň trochu komunikoval se svými kolegy. Při jedné takové rozpravě řekl kolegovi Bílkovi: „Jen aby to nebylo všechno zbytečné, rád bych třeba zemřel, jen aby to alespoň národu a vám všem prospělo.“

Zemřel dne 2. října 1938 v náruči své matky. Utopil se doslova ve vlastní krvi, když se mu průstřelem začala valit do plic. V sobotu 26. září 1938 měl mít svatbu. Jeho snoubenka se dozvěděla o jeho zranění až poté, co nepřišel na svatbu. Když za ním došla do nemocnice a dozvěděla se, že již nežije, zhroutila se.

Jeho pohřeb se konal v Rychnově nad Kněžnou 5. října 1938. Pohřben byl v Sudkově u Šumperka.

Neskonalou obětavost příslušníků finanční stráže v pohraničí, jejich hrdinské činy a statečnost ocenil tehdejší ministr financí Republiky československé Dr. Josef Kalfus. Jeho uznání bylo vydáno ve Věstníku Ministerstva financí RČS v roce 1938

Od 21. května konali příslušníci finanční stráže v pohraničí svou odpovědnou službu za mimořádně těžkých poměrů a zejména v poslední době bylo nutno, aby se všichni tito příslušníci finanční stráže věnovali službě se zvýšenou pohotovostí a obětavostí. Bylo od nich požadováno mimořádné vypětí sil, udržení pevných nervů a rozvahy. Příslušníci finanční stráže dokázali svou ukázněnost, odvahu a statečnost i svou lásku k republice, konajíce ochotně a obětavě uložené jim těžké, neznajíce námahy a nelekajíce se nebezpečí. Byli si vědomi, že republika na strážce svých hranic spoléhá a že jejich služeb potřebuje...

....vyslovuji všem příslušníkům finanční stráže, kteří vytrvale konali v uvedenou dobu službu u výkonných úřadů finanční stráže v pohraničí, u celních úřadů a hlavních politických úřadů, svůj dík a pochvalné uznání. Zvláště pak děkuji těm příslušníkům finanční stráže, kteří neohroženě při výkonu služby dali v sázku svůj život a utrpěli zranění nebo jinou újmu na svém zdraví. Dokázali svým mužným jednáním, že je jim služební přísaha, složená Československé republice, svatou a že se nezaleknou žádné oběti, již vlast od nich požaduje. Vyslovuji upřímné přání zraněným příslušníkům finanční stráže, aby se mohli uzdravení záhy vrátiti v řady svých druhů. Vzpomínám též s pohnutím a úctou všech příslušníků finanční stráže, kteří, jako věrní služebníci svého státu, neváhali položit svůj život na oltář vlasti, když toho obrana její a udržení pořádku vyžadovaly. Za tuto obět, přinesenou pro vlast a pro čest a dobré jméno sboru československé finanční stráže, patří všem těmto hrdinným strážcům našich hranic dík vlasti a nás všech. Čestná památka všech těchto hrdinů bude ve sboru československé finanční stráže trvale zachována.

Ministr financí Dr. Josef Kalfus, Věstník Ministerstva financí RČS, r.1938, s.177-178

„ Profesní hrdost a sounáležitost“ „ Úcta k historii i současnosti celní správy,,

Východočeský klub celních veteránů Horní Lipka

Clo je úzce spojeno s vývojem obchodu, a obchod je tak starý, jako lidstvo. Faktem tedy je, že celní řemeslo patří k nejstarším povoláním vůbec a lze ho považovat za druhou nejstarší kategorii v zaměstnáních, hned po obchodu. Z této skutečnosti vyplývá, že naše povolání má také dlouhou a bohatou historii.

Východočeský klub celních veteránů založila v roce 2011 parta celníků, kteří s touto profesí spojili většinou celý svůj pracovní život. Kromě celé řady námětů ke klubové činnosti, vyplývajících ze zájmů jednotlivých členů, jsme si jako jeden z hlavních cílů naší existence stanovili rozšiřování povědomí o historii našeho řemesla v regionu východních Čech. Za sídlo klubu jsme si vybrali symbolicky budovu na Horní Lipce č. p. 16, vybudovanou v roce 1935 pro potřeby činnosti tehdejšího oddělení finanční stráže. Tuto skutečnost připomíná replika prvorepublikového označení, umístěná na čelní straně budovy, která svojí vlastní historií leccos vypovídá o uplynulých sedmadesáti letech nejen z hlediska naší profese.

V rámci klubové činnosti, zaměřené na historii celnictví v regionu, jsou stěžejní především dvě akce. Tou první je již tradiční vzpomínkový akt u pomníku dozorce finanční stráže Josefa Navrátila ve Vrchní Orlici, který jsme organizačně i materiálně zaštitili ve spolupráci s místní samosprávou. Druhou pak je odhalení pamětní desky zakladateli československého celního práva JUDr. Emilu Martincovi v Horním Jelení a iniciace vzpomínkového aktu u památníku padlých příslušníků finanční stráže na K-S 14 v Králíkách.

Při realizaci našich cílů a vizí spolupracujeme nejen s kolegy v rámci našeho klubu či Celní správy České republiky, ale také s kolegy ze Slovenska, se členy VHK Erika a celou řadou dalších. Východočeský klub celních veteránů vydal pamětní medaile, abychom měli možnost ocenit ty, jejichž spolupráce a pomoci si ceníme nejvíce. Tak tomu bude i v rámci dnešních oslav.

Využíváme této příležitosti, abychom poděkovali všem, kteří nám dlouhodobě pomáhají při naplňování idejí uvedených v záhlaví tohoto příspěvku.

Ladislav Brůha

Zádušní mše za padlé příslušníky finanční stráže

Východočeský klub celních veteránů Horní Lipka ve spolupráci s Celním ředitelstvím Hradec Králové a Klubem vojenské historie Náchod připravuje každoročně vzpomínkovou akci na pohnuté události roku 1938 u pomníku dozorce FS Josefa Navrátila ve Vrchní Orlici - Bartošovicích v Orlických horách.

Pietní akt začíná vždy před desátou hodinou dopolední a trvá necelou hodinu. Nejenom na jeho počest, ale i na počest dalších padlých příslušníků stráže obrany státu z tohoto období jsou každoročně vypáleny čestné salvy jednotek Klubu vojenské historie Náchod a Celní správy České republiky.

Letos, dne 27. září 2012, byla navíc poprvé sloužena zádušní mše za dvaadvacet padlých příslušníků finanční stráže, kteří položili své životy při ochraně republiky, a do posledního písmene tak naplnili slova přísahy. Mše, kterou sloužil Msgr. Josef Suchár z Neratova, se konala v kostele svatého Jana Nepomuckého ve Vrchní Orlici - součásti obce Bartošovice v Orlických horách.

Na závěr byly předány první medaile Východočeského klubu celních veteránů starostovi města Rokytnice v Orlických horách a starostovi obce Bartošovice v Orlických horách, Klubu vojenské historie Náchod a paní Vlastimile Kolářové, která už mnoho let vzorně pečuje o pomník Josefa Navrátila.

Vzpomínka na 28. říjen 2011

K důstojné oslavě 93. výročí vzniku samostatného československého státu přispěli společně s českými celníky také jejich slovenští kolegové. V pátek 28. října 2011 uspořádali dva na sebe navazující slavnostní akty, v jejichž rámci si připomněli význam jedné z osobností historie československého celnictví JUDr. Emila Martince a uctili památku příslušníků finanční stráže padlých v letech 1938 a 1939.

První akci tohoto druhu v novodobé historii celní správy zahájil v rodišti JUDr. Emila Martince v Horním Jelení slavnostní nástup čestných jednotek Celních správ České a Slovenské republiky. Důstojnou atmosféru okamžiku umocnily tóny české a slovenské hymny v podání smyčcového kvarteta. Prvního odborového přednostu ministerstva financí Republiky československé a významného organizátora celní služby vzpomněli ve svých projevech starosta města Horního Jelení Petr Tupec, první náměstek ministra financí České republiky Ladislav Minčíč, generální ředitelka Colného riaditeľstva Slovenské republiky plk. Mária Machová a generální ředitel Generálního ředitelství cel brig. gen. Pavel Novotný. Jedním z pozvaných hostů, který se zúčastnil vzpomínkové akce, byl také generální ředitel Generálního finančního ředitelství Jan Knížek.

Po stručných a rázných povelích přistoupili příslušníci čestných jednotek obou států k pamětní desce, kterou vzápětí společně odhalili první náměstek ministra financí a starosta města. Věnce a květinovou výzdobu pak připojili za českou a slovenskou celní správu generální ředitelé a za Východočeský klub celních veteránů jeho předseda Bohumil Brandejs. Slavnostní akt v Horním Jelení ukončilo závěrečné defilé čestných jednotek.

Pamětní deska na průčelí budovy městského úřadu nese tato slova:

V obci Horní Jelení se dne 21. 1. 1869 narodil JUDr. Emil Martinec, odborový přednosta Ministerstva financí I. ČSR, zakladatel československého celního práva a významný organizátor celní služby, pod jehož vedením byl připraven Celní sazebník a celní zákon č. 114/1927 Sb.

Celní správa ČR, Colná správa SR, Spolek celníků ČR, Klub celníků Orlicko, Východočeský klub celních veteránů, 2011.

U pěchotního srubu K-S 14 „U cihelny“ uvedl začátek vzpomínkové akce Slavnostní pochod Antonína Dvořáka v podání letohradského dechového orchestru Brass band. Čest příslušníkům finanční stráže, padlým v letech 1938 a 1939, vzdali po zaznění státních hymen České a Slovenské republiky kromě vyjmenovaných představitelů celní a daňové správy také starostka města Králíky Jana Ponocná a ředitel muzea československého opevnění z let 1935 až 1938 a pěchotního srubu K-S 14 Richard Sicha.

Po ukončení projevů vystoupily z útvarů čestných jednotek celních správ čtyři, aby položily věnce k hraničnímu sloupu, který zde symbolizoval státní hranici. Slavnostní ceremonie pokračovala čestnou salvou.

Poté byli představitelé smluvních stran požádáni, aby přistoupili k podpisu Memoranda o spolupráci. Souhlas s jeho zněním stvrdili svými podpisy brig. gen. Pavel Novotný za Celní správu České republiky, plk. Mária Machová za slovenskou celní správu a Richard Sicha za občanské sdružení Vojenského historického klubu Erica Brno.

V dalších okamžicích převzali vybraní hosté z rukou generálního ředitele Celní správy České republiky pamětní plakety JUDr. Emila Martince zhotovené u příležitosti odhalení jeho pamětní desky.

V rámci vzpomínkové akce převzal z rukou generální ředitelky Celní správy Slovenské republiky zlatou medaili „Za vzornou službu“ bývalý příslušník celní správy Jiří Panuš, který má hlavní zásluhu na zřízení expozice finanční stráže v prostorách pěchotního srubu K-S 14.

Společným slavnostním odchodem čestných jednotek za zvuků Večerky prvorepublikové armády, v podání trumpetisty královéhradeckého celního ředitelství, byl vzpomínkový akt ukončen.

Publikace byla vydána u příležitosti oslav Dne vzniku samostatné Československé republiky jako skromný příspěvek vedoucí k rozšíření povědomí, že sbor finanční stráže za všech okolností, vždy odhodlaně a loajálně sloužil svému státu....

Odkazy v textu na použitou literaturu:

- 1) Ročenka čsl. finanční stráže 1937, Abecední místopisný seznam úřadů finanční stráže, s. 93
- 2) Ročenka čsl. finanční stráže 1937, Abecední místopisný seznam úřadů finanční stráže, s. 101
- 3) Almanach finanční stráže, 1947
- 4) Ročenka čsl. finanční stráže 1937, Abecední místopisný seznam úřadů finanční stráže, s. 83
- 5) Novotný, Karel, Ročenka československých celních úředníků, Praha, 1936, nákladem „Celního Věstníku“, Místopis celních úřadů pro informaci při přesádkách
- 6) Ročenka čsl. finanční stráže 1937, Abecední místopisný seznam úřadů finanční stráže, s. 96
- 7) Ročenka čsl. finanční stráže 1937, Abecední místopisný seznam úřadů finanční stráže, s. 82

Zpracovali: Mgr. Petr Kašpar, Jiří Panuš, Ing. Jitka Fajstavrová

Korektura: Otto Mach

Grafická úprava: František Vrbecký

Celní ředitelství Hradec Králové 2012